

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 338.48

**Ресурсний потенціал металургійних підприємств
інноваційної спеціалізації****Андрусь О.І.**

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри економіки та підприємства
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Колосенко К.О.

студентка
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

У статті розглянуто ресурсний потенціал металургійних підприємств як один з інструментів підвищення рівня якості продукції, що випускається ними продукції. Метою дослідження є розробка теоретичних підходів до дослідження сутності та структури ресурсного потенціалу підприємництва в контексті стратегії розвитку конкурентних переваг підприємницької структури. Об'єктами досліджень обрані вітчизняні металургійні компанії, що займають лідируючі позиції на внутрішньому і міжнародних ринках інноваційної металопродукції. Здійснено структурування основних складових діяльності досліджуваних підприємств в складі різних видів їх ресурсного потенціалу. Це дало можливість використовувати раніше розроблені прогностичні моделі розвитку металургійних компаній безпосередньо для визначення впливу їх ресурсного потенціалу на рівень якості продукції. Для досягнення поставленої мети залучали метод прогностичного моделювання розвитку складних організаційно-технічних систем. Стаття містить конкретні результати обчислювальних експериментів, які підтвердили необхідність диференційованої підтримки різних видів ресурсного потенціалу підприємств, що відрізняються масштабами виробництва і рівнем інноваційної спеціалізації. За результатами проведеного дослідження, які мають наукову новизну, уточнено понятійний апарат і запропоновано авторське визначення ресурсного потенціалу підприємництва, проаналізовано модель структури ресурсного потенціалу та виявлено механізм формування стратегії забезпечення стійких конкурентних переваг організації на основі ефективного використання її ресурсного потенціалу. Областю застосування результатів дослідження є управління конкурентоспроможністю в цілому і ресурсним потенціалом підприємницької структури зокрема на всіх рівнях соціально-економічної системи суспільства.

Ключові слова: ресурсний потенціал, якість продукції, якісне моделювання, прогнозування, конкурентна перевага.

Андрусь О.І., Колосенко Е.А. РЕСУРСНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ ИННОВАЦИОННОЙ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ

В статье рассмотрен ресурсный потенциал металлургических предприятий как один из инструментов повышения уровня качества выпускаемой ими продукции. Целью исследования является разработка теоретических подходов к исследованию сущности и структуры ресурсного потенциала предпринимательства в контексте стратегии развития конкурентных преимуществ предприятий металлургического комплекса. Объектами исследований выбраны отечественные металлургические компании, занимающие лидирующие позиции на внутреннем и международных рынках инновационной металлопродукции. Осуществлено структурирование основных составляющих деятельности исследуемых предприятий в составе различных видов их ресурсного потенциала. Это дало возможность использовать ранее разработанные прогностические модели развития металлургических компаний непосредственно для определения влияния их ресурсного потенциала на уровень качества продукции. Для достижения поставленной цели привлекли метод прогностического моделирования развития сложных организационно-технических систем. Статья содержит конкретные результаты вычислительных экспериментов, которые подтвердили необходимость дифференцированной поддержки различных видов ресурсного потенциала предприятий, отличающихся масштабами производства и уровнем инновационной специализации. По результатам проведенного исследования, имеющие научную новизну, уточнен понятийный аппарат и предложено авторское определение ресурсного потенциала предпринимательства, проанализированы модель структуры ресурсного потенциала и выявлен механизм форми-

рования стратегии обеспечения устойчивых конкурентных преимуществ организации на основе эффективного использования ее ресурсного потенциала. Областью применения результатов исследования является управление конкурентоспособностью в целом и ресурсным потенциалом предпринимательской структуры в частности на всех уровнях социально-экономической системы общества.

Ключевые слова: ресурсный потенциал, качество продукции, качественное моделирование, прогнозирование, конкурентное преимущество.

Andrys O.I., Kolosenko K.O. RESOURCE POTENTIAL OF METALLURGICAL ENTERPRISES OF INNOVATIVE SPECIALIZATION

The article deals with the resource potential of metallurgical enterprises as one of the tools for improving the quality of products produced by them. The purpose of the research is to develop theoretical approaches to the study of the essence and structure of the resource potential of entrepreneurship in the context of the strategy of developing competitive advantages of the entrepreneurial structure. The objects of research are selected domestic metallurgical companies, which occupy leading positions in the domestic and international markets of innovative metal products. Structurization of the main components of activity of the investigated enterprises in the composition of different types of their resource potential has been carried out. This made it possible to use previously developed forecasting models of the development of metallurgical companies directly to determine the impact of their resource potential on the level of product quality. To achieve this goal, the method of predictive modeling of the development of complex organizational and technical systems was involved. The article contains concrete results of computational experiments, which confirmed the need for differentiated support of various types of resource potential of enterprises, differing in scope of production and level of innovation specialization. According to the results of the research, which have scientific novelty, the conceptual apparatus has been specified and the author's definition of the resource potential of entrepreneurship has been proposed, the model of the structure of the resource potential has been analyzed and the mechanism of formation of the strategy of providing stable competitive advantages of the organization on the basis of the effective use of its resource potential has been identified. The scope of the research results is the management of competitiveness in general and the resource potential of the business structure in particular at all levels of the socio-economic system of society.

Keywords: resource potential, product quality, qualitative modeling, forecasting, competitive advantage.

Постановка проблеми. Для ефективного функціонування будь-якої економічної системи необхідні ресурси. Одні ресурси повинні відповідати іншим за своєю якістю, рівнем розвитку, щоб мати можливість поєднуватися в виробничому процесі і приносити економічний ефект. Якість і рівень їх використання повинні відповідати потребам розвитку. Ресурси, в свою чергу, визначають рівень розвитку виробництва. Сукупність ресурсів економічної системи формує ресурсний потенціал. Ресурсний потенціал є об'єктом для дослідження можливостей економічної системи вирішувати поставлені перед нею завдання. Теоретичне обґрунтування даного потенціалу дозволяє визначити повну сукупність ресурсів, необхідних для здійснення виробництва, виявити дефіцит, нестача або надлишок по кожному їх виду, знайти резерви зростання за рахунок ресурсних факторів.

Взагалі «потенціал» означає можливості, ресурси, засоби, потужності, запаси, які можна використовувати для вирішення будь-якої задачі або для досягнення будь-якої мети. Таким чином, потенціал є ресурсною характеристикою об'єкта, показуючи можливості об'єкта в конкретній галузі використовувати наявні кошти.

Одним з перших поняття «потенціал» по відношенню до виробництва було викорис-

тано А. І. Анчишкіна, що визначив його як сукупність ресурсів, об'єднаних в єдине ціле, які в процесі виробництва стають його діючими елементами і приймають форму факторів виробництва. Перетворюючись в діючі фактори виробництва, ресурси набувають нової якості – вони стають джерелами отримання продукції [1, с. 23].

Особливе місце займає поняття ресурсного потенціалу, що об'єднує в собі ресурси різного роду і рівня, а також різні види потенціалів. В економічній науці склалося кілька точок зору, які розкривають сутність ресурсного потенціалу як на макро-, так і на мікрорівні з урахуванням галузевої специфіки об'єктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. К. М. Мисько трактує ресурсний потенціал як категорію, що характеризує сукупну величину реалізованих і нереалізованих можливостей результативного використання досліджуваного об'єкта в процесі задоволення різноманітних суспільних потреб, що виражається в ресурсній формі її подання [2, с. 47]. В даному визначенні підкреслюється ресурсна природа потенціалу як сукупності прихованих можливостей об'єкта.

Згідно Т. Шабанову, ресурсний потенціал – це можливість, обмежена умовами відтворення, тобто обумовлена можливість

[3, с. 13]. У цьому визначенні також простежується зв'язок ресурсів і кінцевого результату їх використання у виробництві, проте акцент зроблений на сформовані умови відтворення, які можуть обмежувати реалізацію існуючих потенційних можливостей ресурсів. Іншими словами, ресурсний потенціал залежить не тільки від сукупності ресурсів, їх кількості та якості, а й від зовнішнього середовища, під якою розуміються умови функціонування системи.

А. В. Улезько дає визначення ресурсного потенціалу на мікрорівні. Ресурсним потенціалом підприємства слід вважати його вихідні виробничі можливості, які визначаються масою всіх наявних окремих ресурсів, їх структурою і якістю [4, с. 87]. Тут досить суттєвою ознакою ресурсного потенціалу є включення в нього максимального числа ресурсів, що характеризуються за їх якістю та взаємодією між собою.

О. А. Жигунова, досліджуючи мікроекономічний рівень, відносить до ресурсним потенціалом окремого підприємства основні і оборотні кошти, енергетичні, трудові, фінансові та інформаційні ресурси. Дана сукупність ресурсів, будучи об'єднаною в рамках одного господарюючого суб'єкта, формує окремі види потенціалів в залежності від сфери та напрямків використання ресурсів: виробничо-технологічний, організаційно-управлінський, трудовий, інноваційний, маркетинговий, фінансовий, екологічний потенціали і т.д. Комплекс усіх видів потенціалів утворює загальний економічний потенціал підприємства [5, с. 31].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Відмінною особливістю функціонування світових металургійних компаній в даний час є підвищена ймовірність прояву по відношенню до них широкого спектру зовнішніх ризиків. Провідними галузевими аналітиками відзначається, що «затяжний період нестійкого попиту і низьких цін, що прийшов на зміну сировинного суперциклу, чинить безпрецедентний вплив на інвестиційну привабливість і прибутковість бізнесу, змушуючи металургійні компанії докорінно переглядати існуючі стратегії» [6, с. 24].

Формування цілей статті. Метою дослідження є розробка теоретичних підходів до дослідження сутності та структури ресурсного потенціалу підприємництва в контексті стратегії розвитку конкурентних переваг підприємницької структури.

Виклад основного матеріалу статті.

Одним з основних шляхів досягнення ринкових переваг компаніями-виробниками в актуальних умовах є першочерговий розвиток інноваційних складових їх діяльності. Здійснення різноманітних обчислювальних експериментів з використанням прогнозувальної математичної моделі розвитку технічного комплексу металургійного підприємства показало, що в умовах кризи максимальний приріст в середньостроковій перспективі його конкурентоспроможності досягається при реалізації варіанта скоординованої підтримки інноваційних напрямків діяльності в рамках реалізації стратегії оновлення [7, с. 74].

У свою чергу, роботи по тематиці антикризового менеджменту показують, що інноваційні пріоритети стратегії виробничої компанії можуть бути забезпечені на базі активного використання їх основного ресурсного потенціалу [8]. Додаткове одночасне посилення всіх видів ресурсів економічно нераціонально, а часто, недосяжно в силу їх обмеженості. Дана умова обумовлює пошук найбільш ефективних підходів підтримки ресурсного потенціалу.

Інформація про універсальні способи обґрунтування раціональної спрямованої підтримки окремих видів ресурсного потенціалу вітчизняних підприємств, що виробляють інноваційну продукцію, для додаткового підвищення їх конкурентоспроможності в літературі відсутня. У зв'язку з цим метою цієї роботи є отримання узагальнених оцінок впливу складових ресурсного потенціалу підприємств на один з основних показників конкурентоспроможності – якість продукції, що випускається ними продукції.

Матеріальні ресурси, є виробничою основою, визначають техніко-технологічну базу потенціалу, яка згодом буде впливати на масштаби і темпи підприємницької діяльності. Дані ресурси формуються в галузях, що виготовляють засоби виробництва, які шляхом використання інноваційних технологій закладають в них потенційні можливості, які повинні бути згодом реалізовані в господарській практиці.

В умовах переходу до інноваційної економіки особливого значення набувають інформаційні ресурси (в тому числі такі активні форми, як бази знань, моделі, алгоритми, програми і т.д.). Необхідно відзначити, що з розвитком суспільства і активізацією використання знань запаси інформаційного ресурсу не зменшується, а навпаки, зростають, причому даний вид ресурсів може бути ефек-

тивно реалізований тільки за умови об'єднання з іншими видами ресурсів.

Фінансові ресурси є складовою частиною ресурсного потенціалу як органічна єдність наявних ресурсів і невикористаних можливостей їх альтернативного вкладення. Дані ресурси характеризуються сукупністю джерел і запасів фінансових можливостей, які є в наявності і можуть бути використані для реалізації стратегічних цілей бізнесу.

Основною складовою ресурсного потенціалу є інтелектуальний ресурс, який не просто виконує забезпечуючу функцію, а виступає механізмом стратегічного розвитку підприємницької структури. В даному аспекті інтелектуальний ресурс виступає як сукупність виробничих навичок, знань, здібностей, якими володіє людина, які йому належать.

Особливе місце в структурі ресурсного потенціалу відводиться організаційно-управлінським ресурсам, які можна визначити як сукупність ресурсів стратегічної спрямованості. На відміну від інших ресурсів, управлінські ресурси носять переважно нематеріальний характер, відносяться до людського капіталу і більшою мірою орієнтовані на забезпечення умов для досягнення якісно нового стану розвитку, ніж на рішення оперативних завдань.

Відзначимо, що розвиненість і якість організаційно-управлінських ресурсів визначають, в кінцевому рахунку, рівень ресурсного потенціалу підприємства. Організаційно-управлінські ресурси відносяться до людських ресурсів і по суті характеризують внутрішню здатність і готовність суб'єкта господарювання до самоорганізації, самоврядуванню і саморозвитку.

Одним з основних завдань управління ресурсним потенціалом підприємства є визначення його необхідного рівня. Встановлення необхідного рівня ресурсного потенціалу суб'єкта підприємницької діяльності дозволяє оцінити:

- а) фактичний рівень ресурсного потенціалу підприємницької структури;
- б) можливості підвищення рівня ресурсного потенціалу організації;
- в) перспективи подальшого стійкого розвитку організації в умовах нестабільності зовнішнього середовища.

Слід зазначити, що в умовах мінливого зовнішнього середовища забезпечити стійке функціонування суб'єкта господарювання можливо лише на основі формування і реалізації адекватної стратегії розвитку. Тому для забезпечення конкурентних переваг під-

приємства необхідно оцінити, перш за все, фактичний стан його ресурсного потенціалу (вихідний ресурсний потенціал підприємства), а потім визначити шляхи його ефективного використання та відповідно підвищення (вихідний ресурсний потенціал підприємства).

Виходячи зі сказаного, виникає задача розробки стратегії забезпечення стійких конкурентних переваг організації на основі ефективного управління її ресурсним потенціалом. В умовах посилення конкурентної боротьби основне завдання, яке повинна вирішувати така стратегія, полягає у впровадженні інновацій та прогресивних технологій у виробничий процес.

Управління стратегічним активом ресурсного потенціалу підприємства передбачає управління, засноване на довгостроковому прогнозуванні розвитку організації, використанні інтелектуальних ресурсів, що дозволяє своєчасно реагувати на зміну зовнішнього середовища і забезпечує їй конкурентні переваги в досягненні цільових функцій бізнесу.

Стратегічні активи підприємства характеризуються такими ознаками:

- а) цінність для підприємства;
- б) відсутність замінників;
- в) складність копіювання або відтворення;
- г) рідкість [9].

Стійкі конкурентні переваги організації, по суті, є результатом взаємодії досить складної структури ресурсного забезпечення підприємницької діяльності. Така досить складна конструкція є наслідком взаємодії сукупності ресурсів, за допомогою чого вони набувають перевагу від використання в забезпеченні стабільного розвитку компанії.

Для того, щоб організація мала економічну стійкість, а, отже, і конкурентні переваги, вона повинна мати певні специфічні особливості, які роблять її в певному сенсі індивідуальною. В іншому випадку підприємства-конкуренти можуть відтворити її напрацювання, а подальша жорстка конкуренція різко знизить стійкість бізнес-структури.

В цілому можна стверджувати, що конкурентна перевага бізнес-структури присутня, коли організація розробляє і реалізує інноваційну стратегію, що забезпечує їй економічну стійкість, причому ця інноваційна стратегія не може бути використана в найближчій перспективі підприємствами-конкурентами.

З цих позицій продуктивним виявилось залучення до розгляду наступних підприємств металургійного профілю:

- «Метінвест» (компанія «А»);

- «АрселорМіттал» (компанія «В»);
- «Інтерпайп» (компанія «С»).

Метінвест – міжнародна вертикально інтегрована гірничо-металургійна компанія. У структуру групи входять видобувні і металургійні підприємства на Україні, ЄС та США. Має повну сортаменту лінійку металопродукату. Сортамент металопродукції включає більше 100 профілів. Комбінат спеціалізується на виробництві довгомірного сортового прокату, безперервнолитих і гарячекатаних слябів, безперервнолитої і гарячекатаної сортової заготовки, метизів та рейок. Комбінат успішно освоює виробництво інноваційних видів продукції. Серед останніх впроваджень, в першу чергу, слід зазначити, освоєння виробництва високоміцних сталей класу S355J2. Якість продукції, що випускається підтримується на стабільному рівні, що задовольняє вимогам споживачів. Цьому сприяє функціонування на комбінаті інтегрованої системи менеджменту.

АрселорМіттал Кривий Ріг – металургійний комбінат, найбільше металургійне підприємство України. Комбінат знаходиться в місті Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна. Є одним з лідерів у виробництві арматурного прокату. Щорічний обсяг виробленої продукції приблизно 10 000 тон. Технічний потенціал заводу базується виключно на передових наукових розробках.

«Інтерпайп» – металургійна компанія, що спеціалізується на виробництві труб і коліс для залізничного транспорту. Основна виробнича діяльність ведеться на Україні, штаб-квартира розташована в місті Дніпро. У 2017 році на підприємствах компанії вироблено 1,21 млн тон сталевих труб і 216,8 тис. тон колісної продукції. У структурі трубного виробництва випуск продукції для нафтогазової галузі склав близько 59%, труб загального призначення близько 38%, спеціальних труб для машинобудування – близько 3%. Потужність нового заводу – 1,32 млн тон круглої сталевий заготовки на рік.

В цілому, вибір в якості об'єктів аналізу перерахованих вище металургійних підприємств дає можливість здійснити оцінку характеру впливу складових їх ресурсного потенціалу на конкурентоспроможність виробленої металопродукції за показниками якості в максимально широких діапазонах варіювання масштабів діяльності.

У загальному вигляді дані ресурси розуміються як сукупність фінансових коштів, запасів, джерел, засобів і предметів праці, інформаційних можливостей, наявних у під-

приємства, що використовуються для досягнення його цілей. З цих позицій найкращою може бути інша класифікація виробничих ресурсів, яка не залежить від особливостей ієрархічної будови різних виробничих систем:

- технічні ресурси (виробниче обладнання, інвентар, основні і допоміжні матеріали і т.п.);
- технологічні ресурси (використовувані технології, наявність конкурентоспроможних ідей, наукові заділи та ін.);
- кадрові ресурси (кваліфікаційний, демографічний склад працівників, їх здатність адаптуватися до зміни цілей виробничої системи);
- просторові ресурси (стан виробничих приміщень, їх достатність для досягнення цілей виробничої системи, територія підприємства, комунікації, можливість розширення й ін.);
- ресурси системи управління (характер та гнучкість керуючої системи, швидкість проходження керуючих впливів і т.п.);
- інформаційні ресурси (повнота котра володіє інформацією про саму виробничу систему і зовнішньому середовищі, можливості оперативності її розширення, підвищення достовірності і т.п.);
- фінансові ресурси (стан активів, ліквідність, наявність кредитних ліній та ін.).

Дану класифікацію використовували при структуризації основних складових діяльності підприємств «А», «В» та «С». Дані складові виділяли в ході аналізу організаційної (в тому числі ієрархічної) будови виробничих структур, функціоналу основних підрозділів, що передують їх моделювання. При цьому залучали документацію систем управління якістю, зокрема матриці відповідальності, а також утримання технологічних інструкцій по реалізації діючих технологічних процесів. Отримані результати співвідносили з основними положеннями прикладного системного аналізу та теорії організації виробничих систем. Результати зазначеної структуризації, представлені на рис. 1, показали її високу змістовність. Кожен з виділених видів ресурсного потенціалу при використанні результатів моделювання знайшов відображення у вигляді групи факторів діяльності підприємств, які використовуються в рамках відповідних моделей. Тому інформація про значення кожного з розглянутих видів ресурсного потенціалу виробничих систем конкретизується безпосередньо за результатами прогностичного моделювання розвитку даних систем.

Розгляд отриманих результатів дає можливість оцінити внесок кожного з видів ресурс-

ного потенціалу. Визначено, що ресурси, які надають на розглянуті показники в умовах різних підприємств максимальний вплив, відносяться до різних видів. Так, приросту якості металопродукції, що випускається підприємством «А» (інноваційність його продукції визначена на рівні 1), в найбільшій мірою

сприяє додаткова підтримка технічних і технологічних ресурсів. У той же час для виробничої структури «С», інноваційності продукції якого присвоєно бал 3, максимально ефективний вплив за результатами обчислювальних експериментів надають організаційні та фінансові ресурси. Легко переконатися (табл. 1),

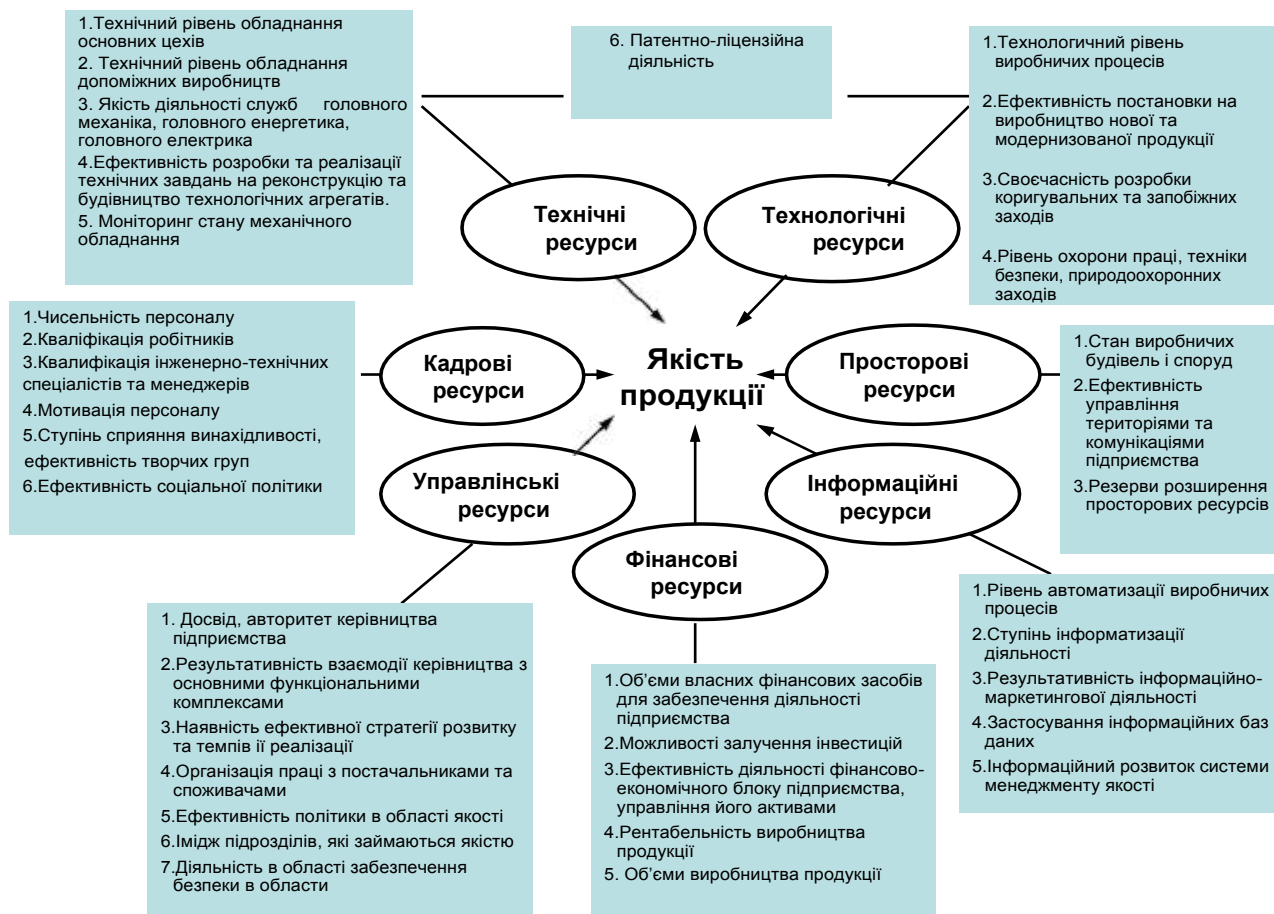

Рис. 1. Структуризація основних складових діяльності металургійних підприємств в складі різних видів їх структурного потенціалу

Таблиця 1

Пайовий вплив різних видів ресурсного потенціалу різних підприємств інноваційної спеціалізації на приріст узагальненого показника якості виробленої ними продукції (за результатами комп'ютерного моделювання)

Види ресурсів:	Технічні	Технологічні	Кадрові	Просторові	Організаційні	Інформаційні	Фінансові
Підприємства:	Ступінь впливу (в %):						
«А»	24.2	29.2	8.5	1.8	13.6	10.9	11.8
«В»	16.1	18.9	9.1	2.1	24.4	6.3	23.1
«С»	8.5	15.7	7.3	1.7	30.5	6.8	29.5

що додаткові можливості управління якістю металопродукції для підприємства «В», якій за інноваційністю присвоєно проміжний ранг 2, в більшій мірі залежать від спрямованого підвищення рівня організаційних і фінансових ресурсів. Однак істотний вплив на аналізований показник конкурентоспроможності продукції мають також технічні та технологічні ресурси. Таким чином, виявлено, що зміна ступеня інноваційності продукції підприємств як і обсягів її річного виробництва обумовлює монотонна зміна пайової впливу на якість виробів, що випускаються вищезазначених видів ресурсного потенціалу. При цьому величина максимальних пайових впливів окремих видів ресурсів на приріст рівня якості продукції досягає значень 25-30% від сумарного впливу ресурсного потенціалу (табл. 1).

З іншого боку, ступінь впливу на даний показник кадрових і просторових ресурсів практично не залежить від інноваційного рівня порівнюваних виробничих структур і обсягів випуску продукції. Як показали результати обчислювальних експериментів, пайову вплив кадрового потенціалу на якість продукції підприємств «А», «В» і «С» змінюється у вузьких інтервалах: від 7,3 до 9,1%. Варіювання наявних просторових ресурсів практично не призводить до зміни експертних оцінок рівня розглянутого в роботі узагальненого показника (2,1% – 1,7%).

Ще однією особливістю реалізованого комп'ютерного дослідження виявилася значуща залежність ступеня впливу на приріст

даного показника пріоритетного розвитку інформаційних ресурсів. Розрахунки показали, що в умовах великомасштабного підприємства («А»), що виробляє тисячі тон металопродукції широкого профільного і марочного сортаменту, значимість зазначених ресурсів для досягнення більш високого рівня її якості вище, ніж для виробництв вузької спеціалізації (виробничі структури «В» і «С»). Для першого з них пайовий вплив інформаційних ресурсів на узагальнений показник якості металопродукції склав 10,9%, а для других – 6,3 ... 6,8% від сумарного впливу ресурсного потенціалу.

Висновки з даного дослідження: Єдина методична база забезпечила можливість зіставлення результатів прогностичного моделювання різномасштабних виробничих структур інноваційної спеціалізації. Отримано, що спрямована диференційована підтримка різних видів ресурсного потенціалу є для металургійних підприємств ефективним засобом реалізації додаткових резервів підвищення рівня якості інноваційної продукції. Викладений підхід може виявитися перспективним при виявленні закономірностей розвитку складних організаційно-технічних і економічних систем на основі аналізу особливостей прояву в ході зіставлення групи таких систем. Інформація, представлена в даній роботі, спрямована на практичне застосування в системах менеджменту якості підприємств, їх ризик-менеджменті, стратегічному плануванні виробничих компаній.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Анчишкин А. И. Прогнозирование роста социалистической экономики. М., 1973. С. 14.
2. Миско К. М. Ресурсный потенциал региона (теоретические и методические аспекты исследования). М., 1991. С. 9.
3. Шабанов Т. Оценка ресурсного потенциала сельхозпредприятий // АПК : экономика, управление. 2003. № 11. С. 75.
4. Улезько А. В. Стратегия формирования и тактика использования ресурсного потенциала сельскохозяйственных предприятий : автореф. дис. д-ра экон. наук. Воронеж, 2004. С. 14.
5. Жигунова О. А. Методология анализа и прогнозирования экономического потенциала предприятия : автореф. дис. д-ра экон. наук. Екатеринбург, 2010. С. 14.
6. Бизнес-риски в горнодобывающей и металлургической отраслях: исследование за 2015- 2016 г. Время действовать // Отчет компании «Эрнст энд Янг». 2015. 52 с.
7. Огорокова Л.Г. Ресурсный потенциал предприятий. СПб.: СПбГТУ. 2001. 293 с.
8. Окольнишникова И.Ю., Шевров В.Ю. Ресурсный потенциал и стратегия развития конкретных преимуществ предпринимательской структуры // Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал). 2013. № 2 (22) // [Электронный ресурс]. Режим доступа: www.sisr.nkras.ru
9. Barney J. B. Firm resources and sustainable competitive advantage. Journal of Management 17, no. 1 (1991): 99-120. [http://business.illinois.edu/josephm/BA545_Fall%202011/S10/Barney%20\(1991\).pdf](http://business.illinois.edu/josephm/BA545_Fall%202011/S10/Barney%20(1991).pdf)

REFERENCES:

1. Anchishkin AI Prediction of the growth of the socialist economy. M., 1973. P. 14.
2. Misko KM Resource potential of the region (theoretical and methodological aspects of the research). Moscow, 1991. p. 9.
3. Shabanov T. Estimation of resource potential of agricultural enterprises // APK: economy, management. 2003. No. 11. P. 75.
4. Ulyzko AV Strategy of formation and tactics of use of resource potential of agricultural enterprises: author's abstract. dis Dr. Econ. sciences Voronezh, 2004. P. 14.
5. Zhigunova OAA. Methodology of analysis and forecasting of the economic potential of the enterprise: author's abstract. dis Dr. Econ. sciences Ekaterinburg, 2010. P. 14.
6. Business risks in the mining and metallurgy industries: research for 2015-2016. Time to act // Ernst & Young's report. 2015. 52 s.
7. Okorokova L.G. Resource potential of enterprises. St. Petersburg: St. Petersburg State Technical University. 2001. 293 p.
8. Okolnishnikova I.Yu., Shevrov V.Yu. Resource potential and strategy for the development of concrete advantages of an entrepreneurial structure // Modern researches of social problems (electronic scientific journal). 2013. № 2 (22) // [Electronic resource]. Access mode: www.sisp.nkras.ru
9. Barney J. B. Firm resources and sustainable competitive advantage. Journal of Management 17, no. 1 (1991): 99-120. [http://business.illinois.edu/josephm/BA545_Fall%202011/S10/Barney%20\(1991\).pdf](http://business.illinois.edu/josephm/BA545_Fall%202011/S10/Barney%20(1991).pdf)